

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXVII. Soluuntur argumenta Nili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

perio maiori & perfectiori. Suscipe igitur vocem liberum scio te ouem esse gregis mei, &c.

S. BERNARDVS in epistola ad Conradum Imperatorem Legi, inquit, omnis anima a potestatibus sublimioribus, inquit, sit. Quam sententiam cupio vos custodire in exhibenda sententia Petri Vicario, sicut ipsam & vobis & vultis ab omnino vari imperio. BONIFACIUS Martyr apud Gratianum finct. 40. canon. Si Papa, de Romano Pontifice loquitur, Cunctos iudicaturus à nemine est iudicandus. Denique 60 de sancto Victore, parte 2. de Sacramentis: Spiritus testas, inquit, iudicat terrenam; ipsa vero à Deo prima instituta est, & cum deniat, à solo Deo iudicari potest.

CAPVT XXVII.

Soluuntur argumenta Nili.

SUPEREST, vt argumenta soluamus. Primum deinde Caluini; postremo, quæ ex veteribus patribus, Ioannes de Turrecremata, & alij attulerunt. Sed antequam argumenta Nili proponerem monendum censuimus, ne Illyrici interpretationem fidat. nam cum alibi; tum in hoc præcipue capite semel deprauat verba Nili. Sit exemplo initium huius Nilus sic habet: ὅτι δὲ πάντας ἀνακρίνων αὐτὸς ὡς ἀνακρίνεται, τὸ το καὶ ψευδῶς, καὶ τοῖς τῶν ἀποστόλων ὡς συμβαίνει. hoc est; Quod autem omnes iudicans, à nullo iudicetur; id & falsum est, & moribus Apostolorum non conuenit. ILLYRICVS autem sic reddidit: Quod blasphemus aduersarij; Papam omnes iudicare, ipsum vero à nemine iudicari debere; nomine ac Vanitate & mendacio plenissimum & ab Apostolorum æquabilibus, modestisq; canonibus omnino dissonat. At certe, Blaterant, non est in Græco. Et Nilus simpliciter falsum dicit, Illyricus, pro sua facilitate, Vanitate & mendacio plenissimum esse, ait. Denique Mores Apostolorum, fideiis interpretes, A Equales & sanctos canones Apostolorum, reddidit. Nec aduertit id contententibus verbis pugnare. Nam probaturus Nilus quod exerat; non canones, sed facta Apostolorum recenset.

Sed his omiffis, **N**ull rationes videamus. **P**rimo, si Paulus, inquit, confert suam doctrinam cum Apostolis, & Petrus se acriter obiurgari à Paulo patienter tulit; quo iure Papa Romanus nulli mortalium de factis, vitaque sua rationem reddere vult?

RESPONDEO; Pauli exemplum pro nobis facit; ideo si quidem ad Petrum accurrit, & cum eo contulit Euangelium, quia Petrum maiorem se agnoscebat; & exemplum posteris dare volebat, vt ad Petri sedem in eiusmodi rebus accederet. Notarunt hoc Hieronymus ex nostris in epistola ad Augustinum, quæ est II. inter epistolas Augustini, & Theodoretus ex Græcis in epistola ad Leonem. Porro, Petrus obiurgari se à Paulo passus est, quod esset illa non iudicialis censura, sed fraterna correptio. Nam, vt Augustinus docet in epist. 19. ad Hieronymum, & Gregorius homil. 18. in Ezechielem, non reprehendit Paulus Petrum, quomodo maiores de minoribus ex auctoritate iudicant, sed quomodo minores interdum maiores suos ex caritate corripiunt.

Obiectio **S**ECUNDA; Honorius Papa Romanus à sexta Synodo non solum iudicatus; sed & damnatus est.

RESPONDEO; De Honorio alio loco fufius differemus, cum ad eam quæstionem peruenierimus; an Papa hæreticus esse possit. Interim respondemus; Honorium in causa fidei iudicatum atque damnatum esse; (si vera tamen sunt quæ de eo feruntur) neq; nos negamus, quin Pontificem hæreticum Ecclesia iudicare possit. Quemadmodum autem id cohæreat cum eo, quod dicimus; Papam à nullo iudicari posse; in postremi argumenti solutione patebit.

TERTIA; Multæ sunt leges latæ de Episcopis, cum ab Apostolis, tum à Conciliis; quæ certè omnes Episcopos ligant; atqui Papa nihil est aliud, quam Episcopus; igitur tenetur legibus proinde superiorem habet, à quo iudicetur.

RESPONDEO; Papa tenetur quidem Ecclesiasticis legibus, sed quoad directionem, non quoad coactionem; vt iurisconsulti de Principe loqui solent. Quamuis autem Concilia tam generalia, quam particularia interdum de Episcopis vniuersè loquantur, cum leges ferunt; tamen de iis Episcopis solum intelligi debent, qui subiecti sunt Legislatori; id quod ex Conciliis particularibus planum fieri potest. Ea
siqui-

siquidem Concilia sæpe dicunt; Si quis Clericus, si quis Episcopus id fecerit, &c. & tamen constat; legibus illis non legari, nisi Clericos, aut Episcopos eius prouincia.

» **QVARTA;** Sexta Synodus generalis nominatim Romanam Ecclesiam legem præscribit. Nam canone 13. reprehendit Clericam Romanam; quod Presbyteris, & Diaconis, ac Subdiaconis vsum vxorum non permittat; atque imperat, vt Clericus permittat. Et canone 55. reprehendit eandem Ecclesiam Romanam, quod in Quadragesima etiam Sabbatho ieiunium ac præcipit, ne id amplius fiat.

RESPONDEO; Iam antè monuimus, canones istos adscribi sextæ Synodo; cum editi fuerint postea à nonnulla Synodo, quam Romani Pontifices non modò non approbarunt, sed etiam reprobarunt. De qua re vide Franciscum Turrianum in libro de sexta Synodo, & Melchiorum Cusanum lib. 5. de locis, capite postremo, in solutione argumenti sexti.

Et sanè isti ipsi duo canones satis apertè indicant, quod non fuerit ea Synodus. Nam canone 13. dicunt; A postolorum vetustatis doctrinam se proponere, cum vxorum coniugium Clericis permittit. quod certè falsissimum est. Nam Concilium Carthaginense II. longè antiquius & celeberrimum ista falsa Synodo sexta, can. 2. sic ait: *Omnihus placuit, vt Episcopi, Presbyteri, & Diaconi, vel qui Sacramenta continent, pudicitiam custodes, etiam ab vxoribus se abstineant; vnde et Apostoli docuerunt, & ipsa seruant antiquitas, nos quoque studiamus.*

Item **EPIPHANIVS** Græcus, atque antiquissimus & præclarissimus auctor, hæref. 19. quæ est Catharorum: *Sed, inquit, adhuc viuente & liberos gignente vnius vxoris vxorem suscipit (Ecclesia) sed eum, qui se ab vna continuit, aut in continentia vixit, Diaconum, Presbyterum, Episcopum, & Hypodiconum, maximè vbi sinceri sunt canones Ecclesiæ scripti. Dices mihi, in quibusdam locis adhuc liberos gignere Presbyteros, & Diaconos, & Hypodiconos; at hoc non est iuxta canones, sed iuxta hominum mentem, quæ per tempus elanguit.*

At, inquit **NILVS,** sexta Synodus citat canonem sextum Apostolorum, qui præcipit; ne Clerici vxores abiciant, propter textum religionis.

RESPON

RESPONDEO; præcipi eo canone, vt Clerici, qui vxores habent, eis prouideant, quæ ad victum necessaria sunt; non autem vt eis cohabitent commercio maritali. Quam explanationem recusare non potest Nilus; tum quòd ita eundem canonem exponat Synodus ipsa Trullana, canone 48. tum etiam, quia alioqui iste idem Apostolicus canon pugnabit cū canonibus illis Trullanis, quorum auctoritas nobis obiicitur. Nam canon Apostolorum non solum Clericis minoribus; sed etiam Episcopis præcipit, ne vxores abiiciant. Et tamen canones Trullani, Clericis minoribus vxoris commercium permittunt; Episcopis non permittunt. Sed de hac re alibi plura.

Quod verò attinet ad canonem de ieiunio Sabbathi, cū res sit indifferens, & quæuis regio morem suum seruare possit; vt Hieronymus docet in epistola ad Lucinium Bæticum; & Augustinus in epist. 86. ad Casulanum; non debuit, nec potuit Concilium Græcorum, legem ponere Latinis de hac re. Adde, quod à nobis facit INNOCENTIVS I. in epistol. I. qui Sabbatho ieiunandum esse docet; necnon Ephiaphianus Græcus, qui in compendiaria doctrina solum excipit Dominicas à ieiunio Quadragesimæ.

At canon 65. Apostolorum, vetat Sabbathis ieiunare. RESPONDEO, canonem istum supposititium videri; solum enim quinquaginta canones Apostolorum Ecclesia recipit, vt Humbertus Cardinalis testatur in libro aduersus Nicetam, & habetur apud Gratianum distinctione decima sexta. DEINDE, si verè Apostoli id iusserunt; iusserunt certè in odium hæreticorum, qui Sabbatho ieiunabant, ne Creatorem honorare viderentur, qui die septima requieuit. Illa igitur hæresi iam extincta, ieiunare licet etiam die Sabbathi; nec solum licet, sed etiam pium est, ob memoriam Dominicæ sepulturæ, & vt longius recedamus à Iudaismo.

QVINTO; obiicit contra solutionem dupliciter. PRIMO, quia etiam si canones isti nõ essent legitimi; tamen ratio ipsa manifestè docet, Papam iudicari posse. Omnes enim Episcopi, vt Episcopi, æquales sunt, vt ex Dionysio patet, qui dicit; omnes esse eiusdem ordinis & dignitatis: atqui Papa nihil est amplius, quàm Episcopus; vt constat tum ex eo, quòd ab Episcopis ordinatur; tum ex eo, quòd Dionysius nullam agno-

scit

» scit in Ecclesiastica Hierarchia dignitatem Episcopali
 » rem: Papa igitur non minus tenetur legibus Conciliorum
 » iudicari potest; quàm Episcopi ceteri.
 » **SECUNDO**; quoniam canones illos esse legitimos,
 » niuersalis Synodi, multis modis demonstratur. **PRIMO**
 » quoniam Synodus quæ hos canones condidit, est ipsa
 » Synodus instaurata. Iidem enim Patres, qui ad fidem
 » eandem initio conuenerant; iidem conuenerunt post
 » dum ad canones condendos. **SECUNDO**; quoniam non
 » fuit in hac Synodo legatio Papæ Romani. Siquidem Ge-
 » næ in Creta Episcopus locum Romani Pontificis tenuit
 » ex historia Basilij perspicui potest. **TERTIO**; quoniam Syno-
 » dus, quæ hos canones condidit, vniuersalem Synodum
 » ipsa appellat: nec est credibile, tot Patres mentiri voluisse.
 » **QUARTO**; quoniam septima Synodus, can. 1. recipit ca-
 » nes sex vniuersalium Synodorum: at sexta Synodus non
 » habet alios canones, quàm istos. **QUINTO**; quoniam Adrianus
 » Papa in epistola ad Tharasium, cum admiratione Thara-
 » sium laudat, quòd constanter vnà cum suis hæc decreta
 » seruaret; & nominatim citat canonem 82. Ex quo
 » ab ipso etiam Romano Pontifice hos canones esse
 » tos.

RESPONDEO; primam illam rationem de Episcoporum
 æqualitate nihil omnino concludere. Nam Episcopi
 sunt ratione ordinis, vt Dionysius dicit; non tamen
 iurisdictionis. Siquidem ipse etiam Nilus in hoc eode-
 bro affirmat; Episcopum Constantinopolitanum longè
 iorem esse Casariensi, aliisque, qui sedi Constantino-
 pœ subiecti sunt. Porro, summus Pontifex non ideo
 non potest, quia dignitatem, vel ordinationem habeat
 Episcopali maiorem; sed quia Episcopalem iurisdictionem
 plenissimam habet, ita vt omnibus præsit, nulli subiectus.
 Neque canones Trullanos legitimos esse, illa argum-
 rectè probant.

Ad **PRIMUM** respondeo; non posse dici hanc Synodum
 sextam instauratam. Nam non fuerunt iidem Concilij
 fides; non idem Imperator; non idem numerus Episco-
 rum. Nam in sexta verè vniuersali adfuit Imperator Co-
 stantinus; item legati Papæ Agathonis; & Episcopi C

LXXXIX. vt habemus in VII. Synodo, actione tertia. at tempore istius pseudosextæ, iam obierant Agatho Papa, & Imperator Constantinus; & Episcopi fuerunt solùm CC. XXVII.

Præterea, initio pseudosextæ ipsimet dicunt, se V. & VI. Synodum quodammodo instaurare. Et ideo Theodorus Balsamon non tam sextum, quam quinifextum Concilium hoc appellat. At quomodo poterit hæc Synodus dici, vel credi quinta instaurata, cum nullus omnino ex quinta Synodo hic interfuerit? Siquidem inter quintam & quinifextam intercesserunt anni plus quam C. XXX. Denique quorsum instaurandæ erant quinta & sexta Synodus, & non potius noua Synodus conuocanda? Quoniam, inquiunt, illæ canones non fecerunt. At nec facere voluerunt. non enim ad canones condendos; sed ad fidem explicandam conuocatae fuerant.

Ad SECUNDVM respondeo; quis ille Episcopus Gortynensis fuerit, & quis ei dederit in Synodo locum Papæ Romani, Nilus viderit. quod enim nomen eius non exprimat; quodque historiam adducat omnino incognitam, nescio cuius Basilij; non caret suspitione falsitatis. Sed quidquid de hoc sit, nobis constat, à Sergio Papa, qui tunc sedebat, hanc Synodum tanquam errantem fuisse reprobata, vt testantur Beda, de sex ætatibus in Iustiniano iuniore; Paulus Diaconus lib. 6. de gestis Longobardorum, cap. 4. Ottho Frisingensis lib. 5. cap. 13. Ado Viennensis, Marianus Scotus, & Regino in Chronico; vbi de Iustiniano iuniore loquuntur.

Esse autem hanc Synodum, quam Sergius reprobauit, illam ipsam quæ istos canones cõdidit, patet ex Tharasio & Epiphanio, qui in VII. Synodo, act. 4. & 6. dicunt; quinque annis post sextam Synodum iterum Patres conuenisse, & hos canones condidisse: porro illo tempore constat, Sergium Romæ sedisse. Nec exstat memoria vllius alterius Synodi eo tempore celebratæ; de qua re fusiùs agemus in libro de Conciliis.

Præterea Anastasius Bibliothecarius præfatione in VIII. Synodum scribit; hos canones non haberi, nec apud Romanos Pontifices; nec apud vllos Patriarchas, excepto Constantinopolitano. Ex quo ipse rectè colligit, nec summi Pontificis,

rificis,

rificis, nec aliorum Patriarcharum auctoritate, Synodum
coactam fuisse. Denique, Umbertus Cardinalis Leonis
legatus in libro contra Græcos; Istos eosdem canones
solum non recipi dicit ab Apostolica sede; sed etiam
deliramenta appellat.

Ad TERTIVM respondeo; non esse ad eum mirandum
mentitum titulum isti Patres sibi adscribant, cum se
salem Synodum appellant. Sciebant, non se posse velle
Romanae Ecclesiae leges praescribere, nisi se Synodum
salem facere mentirentur. Deinde, cum in canone 2.º
Synodum sub Cypriano habitam, quae palam erronea
niuersa Ecclesia iudicata est: & canone 19. tam aperte
tiantur, vsu vxorum ex Apostolica consuetudine. Sa
ribus permitti; & alia permulta habeant manifeste fall
mirum, si etiam in titulo mentiantur?

Ad QVARTVM respondeo; cum in VII. Synodo
tur canones sex vniuersalium Synodorum; nomine
non intelligi solum canones de moribus; sed vniuersales
nes, siue de moribus, siue de fide conditi fuerint. Nam
Synodi hac ratione canones condiderunt. De moribus
seu de disciplina Ecclesiastica, sola Nicæna Synodus
propriè condidit. Nam II. & IV. canones quidem
ediderunt; sed non fuerunt ab Apostolica sede appro
constat ex Concilio Chalcedonensi, act. 16. Proinde
illi propriè canones dicendi generalium Synodorum.
verò Synodus, quinta & sexta, nullos omnino cano
moribus condiderunt.

Ad QVINTVM respondeo, ab Adriano commendat
rasium, quod vidisset eum rectam fidem custodire, iur
creta sex generalium Synodorum; quod verò de his ca
bus Synodi quinifextae in epistola Adriani habetur, ex
la Tharasi recitatur: & quanquam eo loco id ab Adria
refellitur, quia non erat opportunum tempus id facien
men non continuò approbatur. Sed quod Adrianus
cit, fecit postea Nicolaus in epistola ad Michaëlem; vbi
quendam ex his canonibus citare vellet, ait se ab Apo
didicisse, etiam Ethnicorum testimoniis vti, quando
est.

SEXTO ac postremo Nilus obiicit, intolerabile esse, quod Romanus Papa sanctorum Patrum canonibus subiici nolit: cum ipse à Patribus dignitatem suam habuerit, & ipse etiam multos ediderit canones; & tandem indignus sit, qui tanquam Pater honoretur, cum tam multos sanctos Patres contemnat.

RESPONDEO; istas ipsas rationes probare, non posse Papam subiici canonibus; nam non habuit à Patribus, sed à Christo dignitatem suam, ut supra demonstratum est: proinde Christo, non Patribus subiici debet. Deinde cum ipse canones condidit, signum est, eum Principem & Legislatorem esse: non potest autem Princeps suis legibus obligari, cum non sit ipse seipso superior, & solum à superiore inferioribus leges feratur. Denique, si ipse tanquam Pater ab omnibus honoratur, non habet ipse ullos in Ecclesia Patres; sed omnes filios. Quid verò mirum est, si non pater filiis, sed filij patri suo subiiciantur? Adde, quod Papa, nec Patres, nec eorum canones contemnit; quamuis iis cogi non possit: sed & ipse utitur iis, quoad directionem; & ab aliis seruari iubet.

CAPVT. XXVIII.

Soluuntur obiectiones Caluini.

AM verò Calvinus, ubi reprehendit quod dicimus, Pontificem à nemine iudicari; nimirum lib. 4. Instit. cap. 7. §. 19. 20. & 21. nullum argumentum proponit, quod sit proprium huius loci; sed tantum dicit, posse colligi ex Conciliis, ex historiis, & ex veterum scriptis multa, quibus Romani Pontifices in ordinem cogantur. Interim tamen nihil ei ex tanta copia testimoniorum decerpere placuit.

Quod verò adfert de nomine summi Sacerdotis, & Episcopi vniuersalis, ad sequens caput pertinet. Alio tamen loco, videlicet lib. 4. cap. 11. §. 12. producit in medium aliquot loca sancti Gregorij, qui cum Romanus Episcopus esset, tamen Imperatorem Dominum suum agnoscit. Nam lib. 3. epist. 61. serenissimum Dominum suum Imperatorem; se verò indignum eius seruum appellat. Et ibidem obedientiam se ei